

Spoznávame Bibliu

Prvá kráľov 5:15-6:38

Prípravy na stavbu chrámu

V dnešnej relácii budeme pokračovať v štúdiu Prvej kráľov. V piatej kapitole kráľ Šalamún uzatvára obchodnú dohodu s týrskym kráľom Chirámom na zabezpečenie cédrového dreva a robotníkov. Z celého Izraela takisto povolal tritisíc ľudí na nútené práce.

Šiesta kapitola potom približuje detaily stavby tohto drahého a vyzdobeného chrámu. Jeho stavba trvala sedem rokov.

„Týrsky kráľ Chiráam vyslal svojich služobníkov k Šalamúnovi s posolstvom, lebo sa dozvedel, že ho po jeho otcovi pomazali za kráľa. Chiráam bol vždy Dávidovým priateľom“ (1Krl' 5:15).

Všetko, čo týrsky kráľ Chiráam urobil, neurobil kvôli Šalamúnovi, ale preto, že si vysoko vážil kráľa Dávida a miloval ho.

„Šalamún poslal Chiráamovi odkaz: „Vieš, že môj otec Dávid nemohol postaviť dom na počesť Hospodina, svojho Boha, pre vojny s okolitými susedmi, kým mu ich Hospodin nepoložil pod nohy. Teraz mi môj Boh, Hospodin, dožičil od okolia pokoj, takže mi nehrozí protivník ani žiadne nebezpečenstvo“ (1Krl' 5:16-18).

Milý poslucháč, len Boh môže dať pokoj, či pokoj vo svete alebo v ľudskom srdci. Len Boh môže dať odpočinok, ktorý ľudské srdce tak potrebuje. Preto náš Pán, keď Ho odmietli ako kráľa, dal toto osobné pozvanie pre každého človeka: „Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť“ (Mt 11:28). Len Kristus nám môže dať taký odpočinok. Boh teda dožičil Šalamúnovi odpočinok od všetkých vojen. Pokoj mal od všetkých susedov.

„Preto hodlám postaviť dom na počesť Hospodina, svojho Boha, ako to naznačil Hospodin môjmu otcovi Dávidovi: „Tvoj syn, ktorého po tebe dosadím na tvoj trón, ten postaví dom na počesť môjho mena“ (1Krľ 5:19).

Aj keď postaviť chrám chcel už Dávid, Boh mu to nedovolil pre vojny s okolitými národmi.

Mali by sme sa hádam pozrieť na pozadie, ktoré sa týka stavby chrámu. Človek bol staviteľom už od začiatku. V Gen 4:17 čítame, že Kain postavil „... mesto a dal mu meno svojho syna Henocha.“ Tvár zeme je poznačená veľkými kopcami, pod ktorými sa skrývajú ruiny veľkých miest a nádherných budov minulosti. Archeologická lopatka sa dostala do veľkej hĺbky a každú civilizáciu môžeme posudzovať podľa veľkosti a výšky jej budov. Niektorí tvrdia, že jaskynní ľudia z doby kamennej (ak vôbec existovali) boli necivilizovaní barbari. Neboli to stavitelia, ale svoje útočisko hľadali v jaskyniach. Egypťania, Asýrčania, Babylončania, Gréci a Rimania sa považujú za civilizovaných, o čom svedčí ich architektúra. Moderný človek si nárokuje vysokú úroveň kultúry, lebo vybudoval členité stavby, nákupné centrá, bytové domy a vysoké administratívne budovy. Dnes si človek stavia vlastnú jaskyňu, v ktorej žije a pracuje – ako nejaký hlodavec. Po zvyšok času sa plazí po ceste a diaľnici ako červík. Pokým môže stlačiť gombík a otočiť vypínač, hovorí si, že žije. To je moderný človek.

Prvé pôsobivé stavby boli chrámy. Všetky pohanské národy mali chrámy. Niektoré chrámy boli surové; iné, ako napríklad Parthenon v Grécku, boli vyjadrením najväčšej krásy. Všetky tieto stavby vychádzajú z Babylonskej veže, pamätníka, ktorý vyjadroval odpor človeka voči Bohu. Pohanské chrámy vždy predstavovali vrchol architektúry, ale pohania, ktorí do nich chodili, civilizovaní i necivilizovaní, boli na najnižšej duchovnej úrovni. Tieto chrámy boli prepracované, mohutné, vyzdobené, bohaté a pôsobivé. Chrámy kráľov na rieke Níl, Aššúrove chrámy v Ninive, Mardukov chrám v Babylone, zikkuraty v údolí riek Tigris a Eufrat, Baalove chrámy Feničanov, grécka Aténa a Parthenon v Aténach, Jupiterov chrám Rimanov, Aztécke chrámy v Mexiku – ony všetky sú prejavom vzbury proti Bohu. Ako Pavol píše v prvej kapitole Rimanom: „... hoci poznali Boha, neoslávili ho ako Boha ani mu neprejavili vďačnosť. Vo svojom uvažovaní upadli do márnosti... Slávu nepominuteľného Boha zamenili za zobrazenú

podobu pominateľného človeka, vtákov, štvornožcov a plazov“ (Rim 1:21,23). Každý ten národ postavil príbytok pre svojho boha, aby v ňom prebýval.

Chrám, ktorý Šalamún postavil, sa podľa Písma nikdy nepovažoval za miesto, kde Boh žil. Pri posviacke chrámu Šalamún jasne povedal, že Boh neprebýva v chráme: „Môže však skutočne bývať Boh s človekom na zemi? Ved' samy nebesia, ba ani najvyššie nebo ťa neobsiahnu, tým menej tento dom, ktorý som postavil“ (2Krn 6:18). Ak si myslíš, že chrám bol postavený, aby v ňom Boh prebýval, potom ti unikla celá pointa. Išlo o prístup človeka k Bohu prostredníctvom obete.

Stavbu chrámu najprv zamýšľal Dávid, hoci Boh mu to nedovolil. V Prvej knihe kroník 28:1-3 čítame časť tohto príbehu: „Dávid zhromaždil do Jeruzalema všetkých izraelských hodnostárov: kmeňových náčelníkov a veliteľov oddielov, ktorí slúžili kráľovi, ďalej tisícnikov, stotníkov, správcov celého majetku i kráľovho stáda i jeho synov, dvoranov, hrdinov a všetkých udatných bojovníkov. Kráľ Dávid vstal a povedal: „Bratia moji a ľud môj, vypočujte ma! Sám som pomýšľal postaviť príbytok pre archu Hospodinovej zmluvy ako podnož nášho Boha a vykonal som prípravu na stavbu. Boh mi však povedal: „Ty nemôžeš postaviť dom môjmu menu, lebo si ako bojovník preliat krv.“ Chrám nemal byť Božím príbytkom, ale Jeho podnožou.

Stavbu chrámu mal Dávid vo svojom srdci. Boh dal stavebný plán Dávidovi, nie Šalamúnovi, napriek tomu, že mu ho nedovolil postaviť. V Prvej kroník 28:19 sa píše: „To všetko zapísala Hospodinova ruka, aby som mohol prezieravo pripraviť všetky stavebné práce.“ Dávid odovzdal tento plán Šalamúnovi. „Pováž teda, že si ťa zvolil Hospodin, aby si mu postavil murovanú svätyňu. Pusti sa smelo do práce!“ Potom odovzdal Dávid svojmu synovi Šalamúnovi plán predsiene, chrámových miestností, jeho úschovní, horných a vnútorných miestností a miestnosť pre vrchnák archy, ďalej plán vlastných nápadov o nádvořiach Hospodinovho domu, o všetkých obvodových komorách, o pokladniciach Božieho domu a o pokladniciach pre zasvätené dary“ (1Krn 28:10-12). Dávid takisto zhromaždil stavebný materiál: „Podľa svojich možností som zaobstaral pre dom svojho Boha zlato na zlaté, striebro na strieborné, bronz na bronzové, železo na železné, drevo na drevené predmety, ďalej ónyxové kamene, kamene na výzdobu, kamene malachitové a pestrofarebné, rôzne drahokamy a množstvo mramoru“ (1Krn 29:2). Ako vidíme, Dávid mal predstavu o chráme už vo svojom srdci. Šalamún len konal podľa Dávidových plánov.

Keď už mal Šalamún všetok stavebný materiál zabezpečený, dohodol sa s týrskym kráľom Chirámom na dodávke cédrového a cyprusového dreva na samotnú stavbu budovy.

„Chiráam poslal Šalamúnovi odpoveď: „Vypočul som si tvoje posolstvo, ktorým sa obraciaš na mňa. Pokiaľ ide o cédrové a cyprusové drevo, môžem splniť všetky tvoje požiadavky. Moji služobníci ho stiahnu z Libanonu až k moru, ja z neho dám urobiť plte a po mori ho dopravím na určené miesto. Tam ho dám rozrezať a sám si ho odtiaľ odvieš. Ty zase splníš moju požiadavku: Budeš zásobovať môj dvor potravinami“ (1Krľ 5:22-23).

Okrem robotníkov z Týru zabezpečil Šalamún aj veľký počet Izraelitov na nútené práce.

„Kráľ Šalamún povolal na nútené práce ľudí z celého Izraela. Bolo ich tridsaťtisíc. Vysielali ich do Libanonu na mesačné zmeny po desaťtisíc mužov. Mesiac pobudli v Libanone a dva mesiace doma. Nútené práce viedol Adonirám“ (1Krľ 5:27-28).

Bol to veľký projekt. Keď dokončil Šalamún stavbu chrámu, pustil sa do ďalších stavieb. Mal veľké stavebné plány a svoj ľud zaťažil vysokými daňami.

6. KAPITOLA

Stavba chrámu

Šiesta kapitola nám približuje samotnú stavbu chrámu. Chrám bol dvakrát väčší ako svätostánok. Mal väčšiu výzdobu, bol prepracovanejší a aj drahší. Jednoduchosť svätostánku sa vytratila. Ako budeme vidieť, zhoršil sa aj duchovný stav.

„Dom, ktorý kráľ Šalamún staval Hospodinovi, bol šesťdesiat lakt'ov dlhý, dvadsať široký a tridsať lakt'ov vysoký“ (1Krľ 6:2).

Aj keď bol chrám dvakrát väčší ako svätostánok, bol možno menší, ako si myslíme. Svätostánok bol tridsať lakt'ov dlhý a desať lakt'ov široký. Chrám bol trikrát vyšší ako svätostánok, čo vo vtedajšom svete neznamenal nič. Bol to len taký stan.

Hoci bol ten chrám malý, bol to klenot. Diamant nie je väčší ako stoh slamy, ale má oveľa väčšiu hodnotu. To platilo aj o chráme, ktorý postavil Šalamún.

„Predsieň pred chrámovou budovou bola dlhá dvadsať lakt'ov, rovnala sa šírke budovy, a pred chrámom bola široká desať lakt'ov. Do chrámu osadil orámované a zamrežované okná. K bočným stenám chrámu, ako aj k zadnej stene, urobil poschodovú prístavbu; v celej prístavbe narobil komôrky. Spodná časť prístavby bola široká päť lakt'ov, prostredná časť šesť lakt'ov a tretia časť bola široká sedem lakt'ov. Zvonku po obvode chrámu dal postaviť oporné múry, aby sa chrámové steny nemuseli oslabiť. Pri stavbe chrámu sa používali kamene opracované v lome, takže pri samotnej stavbe nebolo počuť kladivá ani dláta, nijaké železné nástroje“ (1Krí 6:3-7).

Ako som už uviedol, chrám bol len dvakrát väčší od svätostánku. Z troch strán ho obkolesovala trojpodlažná budova. V nej bývali kňazi, keď mali službu. Spredu bola predsieň o rozmeroch 10 x 20 x 120 lakt'ov – polovica futbalového štadióna. Bronzový oltár mal 20 x 20 x 10 lakt'ov, zatiaľ čo oltár vo svätostánku mal 5 x 5 x 3 lakte. Desať svietnikov nahradilo jeden svietnik, ktorý bol vo svätostánku. Namiesto jedného stola na predkladané chleby bolo desať stolov. Počet viacerých kusov zariadenia sa znásobil.

Na stavbe chrámu pracovalo tridsaťtisíc Izraelitov. Okrem nich pracovalo ďalších stopäťdesiattisíc robotníkov a tritisícristo dozorcov dohliadalo na stavebné práce. Týrsky kráľ Chirám zabezpečil materiál. Chrám bol dokončený po siedmich rokoch a šiestich mesiacoch. Bol postavený z kameňa a počas stavby nebolo počuť údery kladiva. Cena stavby sa odhaduje na milióny eur. Bola to klenotnica. Boli tam dva stĺpy, ktoré boli osobitne pôsobivé. Neskôr sa pozrieme na ich význam.

Uviedol som tieto detaily pre porovnanie. Tento chrám bol v porovnaní so svätostánkom menejcenný; nielen čo sa týka kvality, ale aj v tom, čo chrám charakterizuje.

Po prvé, bol komplikovaný. Jednoduchosť svätostánku sa vytratila. Nová zmluva si chrám nevšima a čo sa týka typológie, odvoláva sa na svätostánok. Prečo? Chrám bol proste veľmi komplikovaný.

Druhá vec, ktorú si môžeme všimnúť, je, že Šalamún dal osadiť okná. Boli úzke a nedávali veľa svetla, ale predsa len nejaké svetlo prepustili. Svätostánok nemal žiadne okná. Ľudia už neboli závislí od Božieho svetla ako vo svätostánku. Orientovali sa prirodzeným svetlom, ktoré prichádzalo zvonka.

Tretia vec, ktorá je znakom menejcennosti, sú cherubi, ktorí boli zhotovení z olivového dreva. Mali desať lakt'ov, čo je pôsobivé, ale už neboli zhotovení z čistého zlata.

Štvrtá vec je, že chrám bol viac vyzdobený a vyfintnený ako svätostánok, a s tým sa spájalo viac ceremónií a rituálov.

Tento chrám zničil Nebukadnesar. Následne bol zničený chrám, ktorý postavil Zerubbábel a ten bol potom nahradený Herodesovým chrámom. Chrám v skutočnosti poukazoval na Pána Ježiša Krista. V Jánovi 2:19 Ježiš povedal: „Zbúrajte tento chrám a ja ho za tri dni postavím.“ Nemal na mysli Herodesov chrám; hovoril o svojom tele. „Židia však hovorili: „Štyridsaťšesť rokov stavali tento chrám a ty ho postavíš za tri dni?“ No on hovoril o chráme svojho tela“ (Jn 2:20-21). Chrám predstavuje Kristovo telo.

Táto kapitola obsahuje hlavne detaily o stavbe, a preto som z nej veľa necitoval. Ale možno bude pre vás zaujímavé si ju prečítať. Keď budete čítať o majestátnosti tohto chrámu, majte na pamäti, že tá myšlienka sa zrodila v Dávidovom srdci, pretože chcel vhodné miesto pre archu zmluvy. (Vôbec nemal predstavu o stavbe Božieho príbytku; sám povedal, že je to len Jeho podnož.) Zmyslom chrámu bolo zabezpečiť prístup k Bohu prostredníctvom obete. Keď to budete čítať, takisto si všimnite jeho komplikovanosť v porovnaní so svätostánkom. Musím povedať, že svätostánok ďaleko lepšie predstavuje obraz osoby Pána Ježiša Krista. Boh ho však poctil svojou prítomnosťou. Naplnil ho svojou slávou šekina, ako budeme vidieť v nasledujúcej kapitole.